

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย มีตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ความเห็น

ข้อพิจารณาเบื้องต้นตามคำร้องเป็นการขอให้วินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ซึ่งสิ้นสุดไปแล้วกรณีนี้ถือได้ว่าเป็นการขอให้วินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับปัจจุบันนี้ในบทมาตราที่ตรงกันตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ ๑ สืบเนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถูกยกเลิกไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงควรพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าวที่ถูกยกเลิกไปแล้ว หรือไม่

เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มีผลใช้บังคับ จึงไม่มีบทบัญญัติใดหรือกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้ จึงไม่มีกรณีปัญหาความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สัญชาติและการเสียสัญชาติแก่บุคคล โดยจะมีขอบเขตเพียงใด ถือเป็นนโยบายของรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับตราแต่ที่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและข้อตกลงระหว่างประเทศ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีการตราพระราชบัญญัติสัญญาชาติกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวจำนวนหลายฉบับ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยกเว้นการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน โดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) ซึ่งใช้บังคับต่อบุคคลทั่วไปโดยเสมอกันไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน ในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด บุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันและได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายโดยเสมอภาค บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยกเว้นการได้สัญชาติตามหลักดินแดนโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) โดยคง

ให้ถือหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามกฎหมายเดิมที่ยกเลิกไปแล้วมาใช้บังคับเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่นั้นเอง เพราะผู้ที่เกิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่อยู่ในบังคับของกฎหมาย ยกเว้นไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนย่อมเป็นผู้ที่ขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมาย หรือบิดาซึ่งไม่ได้มีการสมรสกับมารดา หรือมารดาของผู้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์การอยู่อาศัยในราชอาณาจักรตามลักษณะที่กฎหมายกำหนด เป็นกรณีที่กำหนดให้หลักเกณฑ์นั้นอยู่ในเงื่อนไขอันเป็นเวลาขณะเกิดของผู้นั้นด้วย ซึ่งวันเวลาเกิดของผู้นั้นต้องเป็นกรณีเกิดก่อนที่กฎหมายมีผลใช้บังคับเป็นปกติธรรมดาอยู่แล้ว ไม่ใช่การบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังอันเป็นผลร้ายแก่บุคคลบางรายที่เกิดในราชอาณาจักรก่อนวันพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับแต่อย่างใด มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ อันเป็นความผิดอาญาหรือกระทบสิทธิที่เป็นโทษในทางปกครอง ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ลงโทษการกระทำใดของบุคคลทางอาญาหรือเป็นโทษต่อการกระทำใดของบุคคลในทางปกครองโดยไม่มี ความผิดไม่มีโทษและไม่มีกฎหมายหรือเป็นกฎหมายที่ลงโทษหรือเป็นโทษต่อบุคคลย้อนหลังหรือไม่ กรณีไม่มีประเด็นปัญหาให้พิจารณาวินิจฉัยว่า เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดอาญาหรือเป็นโทษทางปกครองไว้ อันเป็นกฎหมายที่ลงโทษบุคคลทางอาญาหรือเป็นโทษต่อสิทธิของบุคคลทางปกครองย้อนหลัง เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือไม่ ประการใด

ประเด็นที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้ใช้บังคับมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปที่มีกรณีต้องตามที่บัญญัติไว้โดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และกล่าวโดยเฉพาะมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการได้หรือเสียสัญชาติเป็นหลักการเอาไว้ ตามบทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งดังกล่าว ซึ่งได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขัดหรือแย้ง

ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว จึงมิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ อันเป็นความผิดทางอาญาหรือเป็นโทษทางปกครอง ไม่เป็นการบังคับใช้กฎหมายอาญา หรือกฎหมายที่เป็นโทษกับบุคคลทางปกครอง ย้อนหลังไปใช้บังคับในขณะที่มิได้มีกฎหมายในเวลา ที่กระทำการนั้นบัญญัติเป็นความผิดและเป็นโทษไว้ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติ กรณีเมื่อใช้มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งบังคับใช้มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสองย้อนหลังกับบุคคล ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แล้วไม่ได้สัญชาติไทย ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้ ถือเป็นบทบัญญัติ ที่บังคับใช้ต่อบุคคลทั่วไปที่มีกรณีต้องตามที่บัญญัติไว้โดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใด บุคคลหนึ่งหรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมในการได้ หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และเมื่อมาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารในการมีคำสั่งให้สัญชาติไทยแก่บุคคลเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้ อันเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณเพื่อเยียวยาผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเดิมในกฎหมายใหม่ นั้นเอง มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิดและเป็นโทษไว้ อันเป็นความผิดอาญาหรือเป็นโทษทางปกครองอย่างใด มาตรา ๑๑ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นตามคำร้องที่ขอให้วินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ไม่เป็นประโยชน์แก่คดีอีกต่อไป จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ